

Poljudno-poučno, s 50 skioptičskimi slikami združeno predavanje. — Tretji roditeljski sestanek pa je v nedeljo, 21. t. m., ob isti uri: Vzpored: 1. O vzgoji, (nadaljevanje); 2. Schönbrunnzverinjak, 50 slik. — Vstop vsakemu dovoljen.

Verske vaje in novi šolski in učni red. Češki deželni šolski svet je sklenil na poziv naučnega ministrstva izločiti iz izvrševalnih naredb k novemu šolskemu in učnemu redu določbo o zamudah verskih vaj.

† **Ivan Božič.** Umril je 23. sušca t. l. na jetiki v deželni bolnici v Ljubljani učitelj Ivan Božič v starosti 30 let. Služboval je v več krajih, v Velesovem, Kopanju in zadnje na Ubeljškem. Tovariš je bil blaga duša kremenitega značaja, vnet edino za blagor šolske mladine. Zaraditega je bil pri otrokih, vaščanih in sosednih kolegih jako priljubljen. Bolehal je od istega časa, ko je postal učitelj (1898) in zato je tudi ostal ves čas provizoričen. Živel je v uboštvi, zakaj iz svojega malega zaslužka je dosti izdal za zdravila in zraven je še živel svojo staro mater. Kako dobro se godi kranjskemu učiteljstvu, pričajo njegove zadnje besede, ki jih je izgovoril svoji jokajoči materi: „Bolje je umreti, kakor biti ljudski učitelj.“ Lahka mu zemlja!

Umril je v Ljubljani v noči od petka na soboto frančiškan p. Angelik Hribar v starosti 64 let. Pokojnik je bil izboren skladatelj. Uglasbil je tudi več otroških pesmi.

Učiteljske premembe na Štajerskem. Stalna učiteljica v Kalobju je postala ondotna supletinja Marija Gajškova. Za učiteljico ženskih ročnih del v Št. Jerneju nad Muto in pri sv. Lovrencu nad Ivnico je imenovana Alojzija Hölblova iz Mute. V pokoj je šla učiteljica ženskih ročnih del v Št. Ilju in Velenju Ana Pečovnikova.

Taki so ti božji namestniki! V Št. Lovrencu na Dolenjskem nadomestuje obolelega nadučitelja Potokarja neki pomožni učitelj iz črnomeljkega okraja. Službo je nastopil meseca prosinca t. l. Kakor navadno na deželi, je tudi tam trda za stanovanje, in če se že kje dobi kaka luknja, je urejena prav po laško, da se moraš prej proti mrazu zavarovati, preden jo vzameš v najem. Tako so tudi tega učitelja kot ježa porivali od hiše do hiše, dokler ni našel milosti v očeh g. Oblaka, župnika v Št. Lovrencu. Njegova velikodušnost je šla tako daleč, da mu je odstopil v kaplaniji stanovanje — kaplanija je nastanjena v šolskem poslopju — in ponudil celo posteljo in vse to — brezplačno. Človek bi se kar zjokal nad tako vzvišeno ljubeznijo do bližnjega, ako bi ne poznal ljudi, ki zahtevajo za vsako uslugo tudi protiuslugo. In res, takoj mu je začel pihati na dušo, naj se usmili njegovih Marijinih hčerk in naj prevzame pevske vaje, kar se je tudi zgodilo. Kakor hitro je pa bila ljubezen sklenjena, tako naglo sta si bila v laseh. Iz gotovih, opravičenih vzrokov je odslovil Marijine hčere in opustil orgljanje. Ta predrznost je učinkovala kakor bomba na šentlovenskega župnika in rodile so se strasti grdega maščevanja. Parola je bila kratka: „V dveh dneh iz kaplanije.“ — Ker ni mogel učitelj takoj dobiti stanovanja in ga sploh ni imel kje iskati, so prišli na Oblakovo komando farovski rablji in ob učiteljevi odsotnosti vlomili vrata, odnesli posteljo, njegove stvari pa zmetali ven na kup! — Kam sedaj in to v strašni zimi kakor je bila letos? Ali ven na sneg? Nekaj dni je bilo dobro v gostilnici za mizo, potem pa hajdi za peč v šolo. Slednjič se je učitelju vendar posrečilo dobiti stanovanje na štirideset minut oddaljeni Vel. Loki, odkoder prihaja v Št. Lovrencu poučevati, župnik si pa mane roke od veselja, da je njegovo hudobno maščevanje doseglo tudi svoj namen. Kaj porečete k temu, cenjeni tovariši? Ali se vam ne stidi tako početje božjega namestnika? Kdo naj še kaj verjame priliznjenim besedam teh pristnih hinavcev? Na prižnici sladak kot med in cukar, v srečo pa človek, ki čaka na svojega nasprotnika kakor hudič na grešno dušo. Da, da, ni čuda, da se podira Petrova skala. Le tako naprej, sami si kopljete grob, prej ali slej bo konec vaše ošabnosti, ljudstvu pa zasije solnce svobode. Šentlovensčanom pa iskreno želimo, da se kaj kmalu iznebe tega zlobnega človeka. O tem „prijatelju“ učiteljstva povemo prihodnjic še nekaj!

Pred e. kr. izpraševalno komisijo v Gorici se prično izkušnje, in sicer: a) usposobljenosti za obče ljudske in meščanske šole dne 6. maja ob 8. zjutraj in one b) za usposobljenje

v ženskih ročnih delih in za vrtnarice početkom meseca junija t. l. — Prošnje se imajo predložiti ravnateljstvu navedene komisije, in sicer za preizkušnje pod a) najkasneje do 20. aprila t. l. in za one pod b) do 15. maja t. l.

Udeležniki risarskega kurza se zbero v nedeljo zvečer ob 7. uri pri „Južnem kolodvoru“ (restavracija Seydl) k prijateljskemu sestanku.

Odkod imeni Čimbaraso in Tehuantepec. Trdijo, da je bil v Ameriki Čeh pred Kolumbom. Mogoče pa, da je bil še pred Čehom Slovenec, kar baje dokazujejo imena gorá. Ko je Gorenjec T-hovan potoval po Južni Ameriki, sreča Čeha, ki ga vpraša po imenu visoke pred njima stoječe gore. Čeh mu pove, da je to Čimbaraso. Slovenec mu reče: „Ti si tepec! Čemu bo rasel, ko je že dosti velik.“ Čeh mu jezen odgovori: „Ne, jaz nisem tepec, tam je Tehuantepec“, ter mu pokaže v daljavi gorski vršac. Gorenjec: „Mogoče, da ga je res moj stric tako krstil, ki je bil že pred 30 leti v Ameriki. Bil je tudi izvrsten hribolazec.“ Povprašala sta potem Indijance po imenu te gore, in ti so ime potrdili.

Madjarsko nasilstvo v šoli. Dasi so Apponyjevi predlogi glede ljudskega šolstva za nemadjarke narodnosti skrajno nasilstvo, je naučni odsek določbe še poostril s sledečo izpremembo: „V šolah, ki jih obiskuje vsaj 20 % madjarskih otrok, je učni jezik madjarski; v šolah, v katere se je enkrat uvedel madjarski učni jezik, se to stanje ne sme več izpremeniti. V nadaljnjih šolah je madjarsčina izključno učni jezik.“

Pospeševanje poljedelskega pouka v Dalmaciji. V programu za splošno gospodarstvo Dalmacije je tudi razširjenje in izpopolnjevanje gospodarskega pouka, kar se hoče doseči s povišanjem državnih prispevkov. Vsota, dovoljena v prejšnjem letu za državne subvencije v poljedelso-poučne namene, je od 46.000 kron povišana za leto 1907 na 78.000 kron. Kar se tiče uporabe te vsote, treba naglasiti, da se bodo subvencije podeljevale za šolske vrte in za nagrade ljudskim učiteljem, zaslužnim za poljedelstvo; dalje za štipendije v svrhu študij in za podpore deželanom v olajšanje obiskovanja poljedelskih visokih in srednjih šol in živinozdravniške visoke šole na Dunaju; potem za štipendije obiskovalcem podkovske šole v Sinju in udeležencem učnih kurzov poljedelskega učnega in poizkuševalnega zavoda v Splitu. Istotako se bodo dovoljevali državni prispevki za izdavanje popularnih publikacij o poljedelstvu; na drugi strani pa si je ministristvo za poljedelstvo pridržalo pravico, da bo po predlogih namestništva v Zadru olajšavalo s subvencijami nakupovanje poljedelskih strojev in orodja za rabo potovalnih učiteljev na praktičkih demonstracijah.

Razgled po šolskem svetu.

— **Za šolstvo na Češkem** so l. 1904. izdali 55.200.000 kron. To so izdatki samo za ljudske in meščanske šole, h katerim je dežela prispela 39.200.000 kron in okrajne šolske občinske doklade 16.000.000 kron. — Država je plačala l. 1903. za vse šolstvo, torej tudi za univerze, srednje šole in učiteljska, 50.089.000 kron. Izda torej Češka za ljudsko šolstvo več, nego država za vse šolstvo.

— **Na zagrebškem vsučilišču** je bilo v zimskem semestru 1906/07 na vseh fakultetah vpisanih 1366 slušateljev, in sicer 1166 rednih in 200 izrednih. Na bogoslovski fakulteti je bilo 119, na pravoslavni 830, na modroslovni, (ki ji pripada tudi gozdarski oddelek s 30 slušatelji), 320 in na farmacevtski oddelek 67 izrednih slušateljev.

— **Novi statut bolgarskega vsučilišča.** Kakor poročajo iz Zofije, namerava vlada izdati potrebne odredbe za otvorenje vsučilišča. Na izvajanju novega statuta o vsučilišču bodo težave zaradi izpopolnitve profesorskih stolic, ker namesti vlada same tiste prejšnje profesorje, ki se podvržejo novemu statutu. Zato bo morala vlada mnogo stolic izpopolniti s srednješolskimi profesorji, ki dokažejo svoje usposobljenje.

— **Realna gimnazija v Rovinju.** Županstvo Rovinja je na podlagi sklepa mestnega zastopstva prosilo naučno ministristvo za ustanovitev realne gimnazije v Rovinju z italijanskim učnim jezikom.

— **Čudna kazen.** V londonskem zavodu „Eton College“ je uvedel ravnatelj novo kazensko delo. Učenci, ki so zaradi česar koli obsojeni, da morajo pripisovati, morajo to delati z levo

roko. S tem se hoče doseči dvoje: izuriti levo ravnotako kakor desnico, obenem pa tudi povzdigniti delovanje leve strani možgan, ker je fiziološko dokazano, da se zaradi izključne rabe desne roke zanemarijo možgani na levi strani.

Raznoterosti.

× **Obleka človeštva.** Glasom neke statistike ameriškega poljedelskega ministrstva se od 1500 milijonov prebivalcev zemlje redno in dovoljno oblači le 500 milijonov; 750 milijonov se jih oblači povsem površno, 215 milijonov hodi pa brez vsake obleke, to so zlasti prebivalci v tropičnih deželah.

× **Prebivalstvo Berlina** je od leta 1905 naraslo za 100.000 duš in šteje mesto sedaj 2.100.000 prebivalcev.

× **Ruska cenzura proti Tolstemu.** Kakor poroča "Novoe Vremja", je zaplenila ruska cenzura najnovejše brošure Toistoja: "O prosveti, vzgoji in pouku"; "Mojemu bratu, kmetu"; "Zadnje sredstvo!" Vsa ta dela se po sodnem izreku uničijo.

× **Kako vpliva barva na čebele?** V bruseljskem botaniškem vrtu so s poizkusi konstatavali, da sedajo čebele mnogo rajše na cvetice s pestrimi bojami, nego pa na navadne cvetice iste vrste. Isto so opazovali tudi na umetnih cveticah, ki so bile spretno skrite med pravim zelenjem. Vonj sam ne privlači dosti čebel, nasprotno so jim jako priljubljeni lepo oblikovani cvetovi. Barva, oblika in vonj so tri stvari, ki čebele najbolj privlačijo.

× **Sadje in zdravje.** Neki ugledni japonski bakteriolog je dokazal, da kislina limone, jabolka in drugega sadja ubija klice bolezn. Sok limone ali jabolka ubija baktele kolere v 15 minutah, baktele tifusa pa v pol ure, tudi če so bile dotične kisline zredčene. Ako se izcedi sok ene limone v čašo vode, v kateri so bili baktele kolere, in jo pustiš stati 15 do 20 minut, potem jo moreš piti brez skrbi, ker so sicer nevarne klice povsem izumrle. Isti soki ubijajo baktele tudi drugih bolezn. — Omenjeni zdravnik pravi, da zredčeni sok limone čisti želodec, kakor da se izpere na umeten način, ako ne gre za mrzlično prehlajenje želodeca. Kdor ima bel jezik, kdor ima neugoden vonj v ustih, ozdravi, ako uživa sadje.

× **O negovanju zob** je pisal že Hipokrat okolo leta 400 pred Kristom, in v nekem grobu v Tanagri, ki je približno iz onega časa so našli tudi umetno zobovje. Italijanski arheolog Ernest Mancini je mogel po daljših preiskovanjih o zobni tehniki dokazati, da je bila že v starih časih jako razvita v Aziji, Egiptu, Feniciji in pri Etruskih.

× **Carjevo bogastvo.** Nedavno je izšel na Ruskem koledar, ki je navajal carjeve dohodke. Koledar je bil takoj zaplenjen, vendar se je zvedelo za približno carjevo bogastvo ruskega vladarja. Car dobiva svoje dohodke iz državne zakladnice, iz carskih domen (nekdanjih cerkvenih zemljišč) in iz kabinetnih posestev. Iz državne zakladnice dobiva car na leto 30 milijonov kron. Nekdanja cerkvena posestva, ki so sedaj last ruskih vladarjev, imajo večji obseg kot vsa Irska. Dve tretjini teh posestev so neizmerni gozdovi, in samo iz gozdov Belovec se proda na leto dva milijona kubičnih metrov drv. Najboljši vinogradi na Ruskem so carjeva last, ki dajejo na leto tri milijone čistih dohodkov, nadalje so carjevi najbogatejši rudniki, (vseh je nad 100). Iz cerkvenih posestev se je izplačalo od Aleksandra I. do danes ruskim carjem 500 milijonov, a 106 milijonov so plačali odkupnine nekdanji kmetiški sužnji. Glavnice nosijo carju seveda ogromne obresti. Kabinetna posestva so tako velika kakor vsa Francija.

× **Srbsko časopisje.** Preteklo leto so imeli Srbi 225 listov. V Srbiji se jih je tiskalo 141, v Črni gori 6, v drugih srbskih deželah 65, v Ameriki pa 13. V Beogradu samem je izhajalo 96 listov, med temi 27 političnih in 5 književnih, v notranji Srbiji pa 44 listov. Po strokah je bilo 98 političnih listov, 15 književnih, 10 pedagoških, 9 trgovsko-obrtnih, 8 kmetijskih, 11 cerkvenih, 3 pravniški, 3 ženski 3 športni in 3 otroški listi. Pred petimi leti so imeli Srbi komaj 100 časopisov; po petih letih se je torej število srbskih listov bolj kakor podvojilo.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 754.

Kranjsko.

50 (1)

Na enorazredni šoli na Ubeljskem se razpisuje s tem učiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljena prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 1. maja 1907.

Prosilec za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščen, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, 30. marca 1907.

Št. 739

49 (1)

Na enorazredni šoli v Orehku se razpisuje s tem učiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 1. maja 1907.

Prosilec, kateri v kranjski javni službi še niso stalno nameščen, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, 30. marca 1907.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca sušca 1907 K 38.118.65.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Naročajte samo pri tvrdkah, ki objavljajo oglase v našem listu!
Pri naročilih se sklicujte na oglase našega lista!

Naprednemu in zavednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš

Popotnik

Zvonček

Domače ognjišče.

(19) 12

Poskusite
in priporočite
izdelke

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.